

Voorstel voor de Raad

Datum raadsvergadering : 28 mei 2020
Agendapuntnummer : V, punt 7
Portefeuillehouder : Wethouder Gerrie Hempen - Prent

Aan de gemeenteraad

Onderwerp:

Vaststellen Concept RES regio Drenthe

Samenvatting:

Met het vaststellen van de Concept RES regio Drenthe wordt de eerste stap gezet richting RES regio Drenthe 1.0. Met de Concept RES regio Drenthe levert energieregio Drenthe een concept op met daarin de beoogde bijdrage van Drenthe aan de nationale doelstelling: zo'n 3,45 TWh als onderdeel van de productie van 35 TWh hernieuwbare elektriciteit op land in 2030.

De tweede stap is het vaststellen van de RES regio Drenthe 1.0 met daarin de ruimtelijke vertaling van de Drentse bijdrage, de bijbehorende energie-infrastructuur, afspraken over de verdeling van beschikbare warmtebronnen als mogelijk alternatief voor aardgas en een eerste strategie voor de verduurzaming van de warmtevoorziening. De RES geeft een overzicht van de lopende projecten, plannen en strategische keuzes voor 2030, met een doorkijk naar 2050.

Fase van besluitvorming:

Besluitvormend

Ontwerpbesluit:

1. De Concept RES regio Drenthe vast te stellen met uitzondering van de ambitie van De Wolden van 0,109 TWh zoals die hierin verwoord staat.
2. De ambitie voor De Wolden voor de grootschalige opwek van duurzame elektriciteit voor 2030 op 0,1 TWh vast te stellen en dit getal bij te dragen aan de Concept RES regio Drenthe.
3. De zienswijze vast te stellen en in te dienen bij de Drentse Energietafel (DET).

Inleiding en aanleiding:

Het Klimaatakkoord is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs. De overheden streven de gezamenlijke doelstelling na om de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% (112 Megaton) te verminderen (ten opzichte van 1990) en in 2050 een CO₂ uitstoot van nagenoeg nul. De overheden hebben in het Interbestuurlijke Programma (IBP) afgesproken een nationale aanpak met landsdekkende regionale energie strategieën (RES) uit te werken. Daarvoor zijn in Nederland in totaal 30 RES-regio's opgericht. De Drentse gemeenten, waterschappen en de provincie Drenthe zijn vertegenwoordigd in de regio RES-regio Drenthe.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de 30 regio's een strategie opleveren met daarin het aandeel aan duurzame opwek dat zij voor hun rekening kunnen nemen. Dit kan op basis van een gezamenlijke visie van gemeenten, provincie en waterschappen in de RES-regio en door hun inzet voor opwek van elektriciteit op basis van zon en/of wind bij elkaar op te tellen. De landelijke doelstelling van hernieuwbare elektriciteit op land is tenminste 35 TWh in 2030. De RES'en opgeteld van de 30 regio's dienen dan ook voor 2030 35 TWh of meer te realiseren. In termen van CO₂-reductie betekent dit dat met de

opwek van 35 TWh een afname van 20,2 Megaton aan CO2 wordt gerealiseerd voor 2030.

De RES-opgave voor regionale overheden bestaat, naast de opgave voor hernieuwbare elektriciteit op land, in hoofdlijnen uit de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de opslag en energie-infrastructuur om de opwek van hernieuwbare elektriciteit en de warmtetransitie mogelijk te maken.

De Drentse Energietafel (DET) draagt verantwoordelijkheid voor de (Concept) RES regio Drenthe. De Drentse Energie Tafel (DET) bestaat uit bestuurders of directieleden van de:

- 12 gemeenten
- provincie Drenthe
- 4 waterschappen
- Enexis
- TenneT
- RENDO
- Gasunie

en belangenorganisaties voor:

- natuur en milieu (Natuur- en Milieufederatie Drenthe)
- landbouw (LTO Noord)
- bedrijfsleven (VNO-NCW)
- energiecoöperaties (Drentse KEI)
- woningcorporaties (Woonstichting De Volmacht)
- jong werkenden (Klimaat en Energie Koepel – KEK: koepel van jonge professionals die werken aan energie- en klimaatvraagstukken)

Met deze Concept RES regio Drenthe wordt aangegeven welke ruimte er in Drenthe is voor uitbreiding van grootschalige hernieuwbare elektriciteit. Het Drentse aanbod is opgebouwd uit de bestaande initiatieven, de geplande initiatieven en de ambitie van de gemeenten op hernieuwbare elektriciteit. Samen zijn we in Drenthe goed voor een opgave van 3,45 TWh (ongeveer 10% van de 35 TWh). De wijze hoe dit ingevuld gaat worden, is hierin niet beschreven. Dit gebeurt in het traject hierna.

Uiteindelijk biedt de RES regio Drenthe 1.0 duidelijkheid over de hoeveelheid grootschalig op te wekken hernieuwbare elektriciteit (hoe en waar), de aanwezigheid en verdeling van warmtebronnen en de hiervoor benodigde infrastructuur voor elektriciteit. Zelf regie houden op de energietransitie in Drenthe staat, zoals eerder beschreven in de startnotitie, in alles centraal.

In Drenthe is gekozen voor een gedifferentieerde behandeling van de Concept RES-regio Drenthe. Dit betekent dat de verschillende overheden de Concept RES op hun eigen manier behandelen. Dit sluit aan bij het uitgangspunt van de RES-regio Drenthe dat waar kan de overheden eigen keuzes maken, zodat er zoveel mogelijk ruimte is voor maatwerk. De reacties van de raden, Staten en Algemeen Besturen op de Concept RES worden meegenomen in de afwegingen om te komen tot de RES regio Drenthe 1.0. De RES 1.0 wordt in alle gemeenteraden, Provinciale Staten en Algemeen Besturen van de waterschappen ter besluitvorming aangeboden. In De Wolden wordt de Concept RES dus ook ter besluitvorming aangeboden.

Problemen of vraagstukken:

1.1 *Er is een mogelijkheid dat de bijdragen van de 30 RES-regio's niet optellen tot de landelijke doelstelling van 35 TWh*

Wanneer de bijdrage van alle 30 RES regio's niet optelt tot 35 TWh kan er in het uiterste geval een extra opgave aan RES-regio Drenthe worden opgelegd door de provincie en/of het Rijk. Momenteel wordt in het kader van Route 35 door de decentrale overheden samen met de RES-regio's een proces doorlopen dat input levert aan het maken van de

'verdeelsystematiek'. De verwachting is echter dat de kans dat er een extra opgave wordt opgelegd klein is.

1.2 Op dit moment is de netcapaciteit in Drenthe niet toereikend genoeg om meer duurzame opwek te realiseren

Op dit moment is er geen ruimte op het elektriciteitsnetwerk voor nieuwe duurzame opwek. Binnen RES-regio Drenthe is echter afgesproken de netcapaciteit niet leidend te laten zijn bij het formuleren van de doelstellingen. De ambities zijn los van de huidige capaciteit op het net geformuleerd, zodat de netwerkbedrijven zich kunnen voorbereiden op de infrastructurele versterkingen die noodzakelijk zijn om de ambities uit te kunnen voeren. Deze aanlegroute geeft daarnaast een duidelijk signaal aan de Rijksoverheid. In het concept is ook een hoofdstuk opgenomen over de benodigde netcapaciteit.

1.3 Tegelijk met het opstellen van de RES-regio Drenthe 1.0 wordt ook gewerkt aan de invoering van de Omgevingswet

De (Concept) RES heeft geen juridische status. Er kunnen daarom geen rechten aan worden ontleend. De RES moet juridische status gaan krijgen in de verankering in het instrumentarium van de Omgevingswet. De RES-regio Drenthe 1.0 wordt bestuurlijk vastgesteld door de gemeenteraden, provinciale staten en algemeen besturen van de waterschappen. Daarmee wordt de RES-regio Drenthe 1.0 bestuurlijk bindend en krijgt het de status van een beleidsstuk. Diverse maatregelen uit de RES-regio Drenthe 1.0 moeten een ruimtelijke vertaling in de gemeentelijke en provinciale omgevingsplannen krijgen. Dit vraagt om goede afstemming en heldere communicatie richting betrokkenen. Het RES-proces wordt intern afgestemd met het proces rond de Toekomstvisie en de samenwerking wordt actief gezocht.

Ontwerpbesluit: toelichting en argumentatie:

1.1 Met de Concept RES regio Drenthe wordt een stip op de horizon gezet voor onze inwoners

Tijdens inwonerbijeenkomsten in het kader van de bredere energietransitie en de herijking van het Actieplan Klimaat & Energie kwam vanuit inwonersgroepen een duidelijke wens naar voren voor een gemeente die de ambitie bepaalt, om vervolgens samen met de inwoners vorm te geven aan de invulling van die ambitie. Met het Woldense deel van de Concept RES regio Drenthe wordt een stip op de horizon gezet waar samen met de inwoners naartoe gewerkt moet worden.

1.2 Het vaststellen van de Concept RES regio Drenthe is de vervolgstap op de intentieovereenkomst en de vaststelling van de startnotitie

Het vaststellen van de Concept RES regio Drenthe is in lijn met de deadlines ten aanzien van de RES die in het Klimaatakkoord zijn benoemd en volgt op de eerder genoemde stappen richting het concept. Met de ondertekening van de intentieovereenkomst in het kader van de RES is afgesproken dat de Drentse overheden hun krachten bundelen richting de RES regio Drenthe 1.0. Met het vaststellen van de Startnotitie RES-Drenthe hebben de gemeenteraden, Provinciale Staten en de algemeen besturen van de waterschappen in Drenthe opdracht aan hun colleges en dagelijks besturen gegeven om een RES voor Drenthe op te stellen. De eerste stap die benoemd is in dat proces is het opleveren en vaststellen van de Concept RES regio Drenthe.

1.3 Met het vaststellen van de Concept RES regio Drenthe ontstaat gelegenheid voor een zorgvuldig proces om samen met betrokkenen de RES regio Drenthe 1.0 op te stellen

Een gezamenlijk en overtuigend Drents aanbod laat zien welke inspanning Drenthe kan leveren. Dit is van belang bij de analyse door het Planbureau voor de Leefomgeving en bij een eventuele discussie over het toewijzen van een restopgave. Door dit aanbod houden we eigen regie op de Drentse energietransitie en ontstaat gelegenheid voor een zorgvuldig proces om samen met betrokkenen de RES regio Drenthe 1.0 op te stellen.

1.4 *In de voorliggende Concept RES regio Drenthe is de ambitie van De Wolden op een incorrecte manier terechtgekomen*

In het kader van het vaststellen van de Concept RES regio Drenthe is door De Wolden uitgegaan van een bijdrage van de gemeente van in totaal 0,1 TWh aan de Concept RES regio Drenthe richting 2030. Deze ambitie is vastgesteld door het college en tijdens de informatiebijeenkomsten in februari en mei aan de raad gepresenteerd. Het college is uitgegaan van een bijdrage van in totaal 0,1 TWh, inclusief de huidige opwek. In de Concept RES is echter een hogere bijdrage van De Wolden opgenomen (zie bijlage 3 van de Concept RES), een bijdrage van 0,109 TWh. Het verschil, 0,009 TWh, is ontstaan doordat de opwek die al gerealiseerd is of wordt (zon op dak) bij de voorgestelde ambitie opgeteld is. Het verschil heeft geen invloed op de uiteindelijke ambitie richting 2040, wanneer De Wolden 100% van het eigen verbruik verduurzaamd wil hebben. Deze ambitie blijft hetzelfde.

2.1 *Deze ambitie sluit aan bij onze eerder vastgestelde duurzame ambities*

In 2016 heeft gemeente De Wolden de Drentse Energieideal ondertekend. Doel van deze deal is dat elke inwoner van Drenthe energieneutraal woont in 2040. Naar aanleiding van het Klimaatakkoord is het uitgangspunt om in aanloop naar de RES deze ambitie te verbreden naar een energieneutrale gebouwde omgeving in 2040. Voor De Wolden betekent dit dat naast de woningen ook de publieke- en commerciële dienstverlening (bedrijven, organisaties en instellingen), de industrie en de landbouw zijn meegenomen. Voor het verduurzamen van de warmtevraag is de Intentieverklaring Duurzaam gas De Wolden ondertekend door de gemeente en netbeheerder RENDO. Het verduurzamen van de elektriciteitsvraag moet vorm krijgen door de bijdrage van de gemeente aan de RES-regio Drenthe. De voorgestelde ambitie en daarmee de bijdrage van gemeente De Wolden aan de Concept RES regio Drenthe is gebaseerd op het huidige energieverbruik binnen de gemeentegrenzen en op de doelstelling om 49% CO₂-reductie te realiseren in 2030. Er is dus geen sprake van extra opwek boven de gemeentelijke ambitie. De Wolden draagt hiermee 0,1 TWh bij aan de Drentse bijdrage van ongeveer 3,45 TWh.

3.1 *Op advies van het Werkbureau RES is een zienswijze de manier voor bevoegde gezagen om hun inbreng te kunnen leveren op de Concept RES regio Drenthe*

Om helder te krijgen hoe de bevoegde gezagen tegenover de Concept RES regio Drenthe staan en om hun inbreng mee te kunnen nemen naar de RES 1.0 heeft het Werkbureau RES een advies gegeven over de manier waarop de bevoegde gezagen hun inbreng kunnen geven. De inbreng per bevoegd gezag kan door middel van een zienswijze. Deze zienswijze wordt naar het Werkbureau RES gestuurd en wordt samen met de Concept RES regio Drenthe aan het NP RES en het PBL aangeboden. Door een zienswijze in te dienen op de Concept RES met betrekking tot de in het stuk incorrect opgenomen ambitie, kan richting RES 1.0 gewerkt worden met de door het college vastgestelde ambitie van 0,1 TWh.

Alternatief beleid:

Alternatief is voor versnelling te kiezen en de ambitie van 0,109 TWh, zoals genoemd in de Concept RES regio Drenthe, te laten staan. Richting 2040, het jaar waarin De Wolden 100% van het eigen verbruik verduurzaamd wil hebben, moet extra grootschalige duurzame opwek gerealiseerd worden. Door de extra 0,009 TWh te laten staan, wordt een extra stap gezet richting dit uiteindelijke doel.

Financiële effecten:

Het opstellen van de RES regio Drenthe 1.0 gebeurt met ambtelijke inzet van de deelnemende overheden die deze om niet beschikbaar stellen. De Wolden heeft hiervoor in de begroting 2020 structureel budget opgenomen.

De ondersteuning door de hiervoor ingerichte werkorganisatie gebeurt in principe binnen de middelen die het rijk hiervoor beschikbaar heeft gesteld. Voor Drenthe gaat dit om een jaarlijks bedrag van ongeveer € 400.000 voor 2019 t/m 2021. Daarnaast is in

Drenthe een verdeelsleutel afgesproken over de financiering indien er overschrijding plaatsvindt.

Het voorgestelde besluit heeft geen financiële gevolgen.

Personele effecten:

Zie financiële effecten.

Juridische effecten:

De (Concept) RES heeft geen juridische status. Er kunnen daarom geen rechten aan worden ontleend. De RES moet juridische status gaan krijgen in de verankering in het instrumentarium van de Omgevingswet. De RES regio Drenthe 1.0 wordt bestuurlijk vastgesteld door de gemeenteraden, provinciale staten en algemeen besturen van de waterschappen. Daarmee wordt de RES regio Drenthe 1.0 bestuurlijk bindend en krijgt het de status van een beleidsstuk, dat zal worden vertaald in de Toekomstvisie.

**Participatie- en communicatieparagraaf:
(in te vullen aan de hand van de menukaart)**

In de RES-regio Drenthe is ervoor gekozen om de gemeenten primair verantwoordelijk te maken voor de participatie en communicatie met hun eigen inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Gemeenten staan het dichtst bij de samenleving. Deze keuze zorgt voor een lokale inkleuring van de regionale strategie en houdt ruimte voor lokaal maatwerk. Er wordt wel regionaal opgetrokken, waardoor de kwaliteit verhoogd kan worden en er samenhang ontstaat.

In de periode tot aan de Concept RES is er vooral sprake geweest van informeren van inwoners, bedrijven en lokale initiatieven. Op bijeenkomsten, onder andere in het kader van het Actieplan Klimaat en Energie, zijn de RES en de ambities van de gemeente wel besproken. Het doel is om in de komende periode samen op te trekken met het participatieproces rond de Toekomstvisie en op die manier input te halen voor de concrete invulling van de RES 1.0, om samen met de inwoners de stip op de horizon te bereiken.

Fatale termijnen:

In overleg besloten de opdrachtgevers van het nationaal programma RES (BZK, EZK, VNG, IPO en Unie van Waterschappen), samen met de voorzitters van het Voortgangsoverleg Klimaatakkoord en de uitvoeringstafels Elektriciteit en Gebouwde Omgeving, dat een landelijke verruiming van het tijdschema voor het opleveren van de RES nodig is.

De aangepaste RES-planning is als volgt:

- De planning voor het aanleveren van de bestuurlijk vastgestelde concept-RES wordt verruimd van 1 juni naar 1 oktober 2020.
- Op 1 oktober start PBL de RES-analyse (kwantitatief én kwalitatief) zoals die eerder beoogd was op 1 juni. De PBL-analyse komt op uiterlijk 1 februari 2021 beschikbaar, samen met het advies van het nationaal programma RES (appreciatie).
- Het toepassen van de verdeelsystematiek – indien nodig - verschuift naar 1 februari 2021.

De planning voor het opleveren van de RES 1.0 wordt verruimd van 1 maart 2021 naar 1 juli 2021.

Door bij vaststelling van de Concept RES uit te gaan van de oorspronkelijke planning (voor 1 juni 2020), kunnen zo snel mogelijk aan de slag worden gegaan met de concrete invulling hiervan met de inwoners en andere stakeholders (hoe en waar van grootschalig opwekken van duurzame energie).

Aanpak en uitvoering:

- Na instemming met de Concept RES regio Drenthe zal met de overige betrokken partijen gewerkt worden aan de RES regio Drenthe 1.0 zoals afgesproken in de DET (Drentse Energietafel: overlegorgaan van bestuurders van de Drentse gemeenten, waterschappen, de provincie Drenthe, netbeheerders en maatschappelijke partners, waaronder jongeren).
- De Concept RES-regio Drenthe wordt na instemming vanuit de DET aan het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) aangeboden ter toetsing.
- Eventuele moties, amendementen, zienswijzen of andere aanvullingen in het bestuurlijke traject worden gebundeld meegestuurd met de Concept RES-regio Drenthe.
- In de fase tot aan de RES regio Drenthe 1.0 wordt gekeken hoe deze verwerkt kunnen worden in de definitieve RES regio Drenthe 1.0
- In februari 2021 vindt er een terugkoppeling plaats van het Planbureau en zullen eventuele aanpassingen doorgevoerd worden.
- Van februari tot juli 2021 vindt verdere afstemming en uitwerking plaats. Dit leidt tot een RES regio Drenthe 1.0 die via de colleges ter vaststelling aan de raden worden voorgelegd.
- De RES regio Drenthe 1.0 wordt na vaststelling verder geborgd in uitvoeringsplannen en de ruimtelijke plannen van provincie en gemeenten.
- Iedere twee jaar vindt een actualisering van de RES regio Drenthe plaats zodat het mogelijk is in te spelen op nieuwe ontwikkelingen, onder andere op het gebied van technologische innovatie.

Bijlagen:

- Concept RES regio Drenthe (digitaal)
- Vraag en antwoord bijeenkomsten volksvertegenwoordigers 24 en 26 februari 2020

Zuidwolde, 27 mei 2020

Burgemeester en wethouders van De Wolden,

Secretaris
Nanne Kramer

burgemeester
Roger de Groot

Nr. V / punt 7

De raad van de gemeente DE WOLDEN;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 mei 2020;

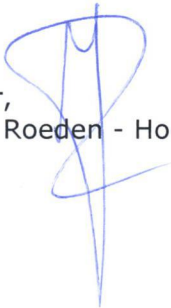
Besluit:

1. De Concept RES regio Drenthe vast te stellen met uitzondering van de ambitie van De Wolden van 0,109 TWh zoals die hierin verwoord staat.
2. De ambitie voor De Wolden voor de grootschalige opwek van duurzame elektriciteit voor 2030 op 0,1 TWh vast te stellen en dit getal bij te dragen aan de Concept RES regio Drenthe.
3. De zienswijze vast te stellen en in te dienen bij de Drentse Energietafel (DET).

Zuidwolde, 28 mei 2020

De raad voornoemd,

griffier,
J. van Roeden - Hoekstra

voorzitter,
R.T. de Groot

